

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

Štátny pedagogický ústav Bratislava

**RÁMCOVÝ OBSAH VZDELÁVANIA VOLITEĽNÝCH PREDMETOV
PRE 1. - 3. ROČNÍK
PRAKTICKEJ ŠKOLY**

Rámcový obsah vzdelávania voliteľných predmetov pre 1. - 3. ročník praktickej školy ako súčasť Vzdelávacích programov pre žiakov s mentálnym postihnutím schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky pod číslom 2011-7556/17603:1-914 dňa 19. mája 2011.

OBSAH

Vzdelávacia oblasť	Predmet	Strana
Voliteľné predmety	Starostlivosť o starých a chorých	3
	Pestovateľské práce	5
	Pomocné práce v kuchyni	7
	Remeselné práce	9
	Pomocné práce v záhradníctve a aranžovaní	14
	Tkanie na tkáčskom stave	16
	Pomocné práce v administratíve	18

Starostlivosť o starých a chorých

Charakteristika predmetu

Učivo predmetu má poskytnúť praktické zručnosti a poznatky v problematike opatrovania starých a chorých v domovoch dôchodcov, v domovoch sociálnej služby alebo v liečebniach dlhodobo chorých.

Ciele predmetu

Vytvoriť u žiakov správny vzťah k svojmu zdraviu, zdraviu ostatných členov rodiny. Rozvíjať osobné vlastnosti potrebné pri starostlivosti o chorých a starých: trpezlivosť, taktnosť, vľúdnosť, ohľaduplnosť, ochota.

Obsah vzdelávania

Učebný obsah voliteľného predmetu v 1. – 3. ročníku je spracovaný rámcovo do tematických celkov. Obsah je zameraný na získanie praktických zručností pri opatrovaní chorých a starých ľudí. Rozsah a poradie tematických celkov volí učiteľ podľa možností a schopností žiakov.

Obsah tematických celkov

1. Úvod do predmetu. Organizácia a bezpečnosť pri práci.

Obsah predmetu a jeho význam. Organizačné a bezpečnostné predpisy pri práci.
Osobná hygiena, hygiena práce, ochranné oblečenie.

2. Hygiena.

Hygiena a jej význam pre zdravie človeka. Hygiena tela, umývanie, sprchovanie, kúpanie. Hygiena rúk, zubov, vlasov, nôh, pohlavných orgánov. Hygienické zásady. Náradie a pomôcky.

3. Starostlivosť o zdravie.

Zásady starostlivosti o zdravie. Výživa, pohyb, psychická pohoda. Návšteva obvodného lekára, vyšetrenie odborného lekára. Dodržiavanie pokynov lekára. Návšteva lekárskej služby, privolanie prvej pomoci, sanitky.

4. Choroby a chorí.

Bežné choroby a ich liečenie. Nádcha, kašeľ, bolesti hrdla, nevoľnosť, zvracanie, zápcha, hnačka, prechladnutie, chrípka. Meranie a znižovanie teploty. Funkcia potenia. Najbežnejšie lieky a ich podávanie. Liečivé byliny a ich liečebné účinky. Ošetrovanie drobných poranení, odrenín a popálenín. Náradie, pomôcky a liečivá.

Ochorenie a vplyv choroby na človeka. Príznaky ochorenia. Správanie a psychika chorých. Ošetrovanie, stravovanie chorých. Najbežnejšie lieky, ich podávanie. Ukladanie liekov, expirácia liekov. Príručná lekárnička.

4. Kozmetická starostlivosť a jej význam.

Starostlivosť o pleť, vlasy a ruky. Líčenie, úprava vlasov, trvalá, vodová, pleťové masky. Bylinky v kozmetike. Najbežnejšie ošetrovanie chorej kože, vlasov a nechtov. Zásady správneho obúvania, ortopedické pomôcky.

5. Starostlivosť o starých ľuďí.

Ochorenie a vplyv choroby na starých ľuďí. Najčastejšie ochorenia v starobe. Ošetrovanie, stravovanie chorých, diéta, podávanie liekov. Vplyv choroby na psychiku starého človeka.

6. Starostlivosť o dlhodobo chorého človeka.

Význam odpočinku a spánku chorého. Úprava a čistenie lôžka. Výmena osobnej bielizne a lôžkovín. Úprava lôžka s chorým a bezvládnym človekom. Pomôcky, ktoré dopĺňajú lôžko a ich praktické využitie. Pomôcky na prenos chorého. Stravovanie chorých. Úprava prostredia pre kultúrne stolovanie. Podávanie jedla chodiacemu pacientovi, ležiacemu pacientovi. Podávanie liekov. Príprava čajov a ovocných štiav. Komunikácia s chorým.

7. Hygienická starostlivosť o dlhodobo chorého.

Ranná a večerná hygiena chorého, sprchovanie. Starostlivosť o ústnu dutinu. Umývanie vlasov, strihanie nechtov. Umývanie chorého na lôžku, umývanie bezvládneho človeka. Podkladanie misy a fľaše. Prevencia preležanín.

8. Poskytovanie prvej pomoci.

Prvá pomoc pri akútnych ochoreniach, zlomeninách, popáleninách, krvácaní... Druhy obvazového materiálu. Postrekové obvazy. Obvinadlové obvazy, škrtidlá. Dlahy. Kompenzačné pomôcky.

9. Ľudia so zdravotným postihnutím.

Druhy postihnutia. Špecifická starostlivosť o ľuďí s rôznym postihnutím. Kompenzačné pomôcky. Starostlivosť spoločnosti o ľuďí so zdravotným postihnutím.

Pestovateľské práce

Charakteristika predmetu

Učivo voliteľného predmetu pestovateľské práce vychádza z obsahu predmetu naučiť žiakov jednoduché práce pri pestovaní rastlín. Žiaci sa zoznamujú s rastlinami, s ich špecifickými podmienkami života a rastu, ich účelnosťou a použitím v živote. Získavajú vedomosti a zručnosti v oblasti skrášľovania interiérov a exteriérov, v použití a manipulácii s chemickými prostriedkami a postrekmi pri pestovaní kvetov, ovocia a zeleniny.

Ciele predmetu

Cieľom voliteľného predmetu pestovateľské práce je naučiť žiakov jednoduché práce pri pestovaní kvetín, vonkajších rastlín, jednoročných a dvojročných rastlín, trvaliek a bylín, s ktorými sa stretávajú v bežnom živote a v domácnosti. Poznať najznámejšie okrasné kvety a bylinky. Úlohou je prehĺbiť u žiakov kladný vzťah k práci a prírode, poznať základné agrotechnické postupy v záhrade.

Obsah vzdelávania

Učebný obsah predmetu v 1. – 3. ročníku je spracovaný rámcovo do tematických celkov. Obsah je zameraný na oboznámenie žiakov s jednoduchými pestovateľskými prácami v domácnosti a v záhrade. Získať manuálne zručnosti pri záhradníckych prácach. Využitie záhradníckeho náradia. Počty hodín a obsah predmetu je určený rámcovo, jednotlivé tematické celky sa prispôbujú podľa podmienok školy a schopností žiakov. Poradie tematických celkov učiteľ prispôbuje agrotechnickým postupom a podmienkam.

Obsah tematických celkov

1. Úvod do predmetu. Organizácia a bezpečnosť pri práci.

Obsah predmetu a jeho význam. Organizačné a bezpečnostné predpisy pri práci. Význam pestovania rastlín v domácnosti, v záhrade a v poľnohospodárstve. Ochrana životného prostredia.

2. Vegetačné požiadavky rastlín.

Agrotechnické podmienky a postupy pestovania rastlín. Pôdny substrát – rôzne druhy, príprava. Požiadavky rastlín na stanovište, svetlo, zálievku. Voda – spôsoby zálievky. Výživa rastlín - živiny, hnojivá.

3. Pestovanie rastlín.

Pestovanie kvetín v domácnosti. Pestovanie kvetín v záhrade a skleníku. Pestovanie bylín a korenín. Prostredie potrebné na pestovanie kvetín v domácnosti, v záhrade. Pestovateľské techniky.

4. Rozmnožovanie rastlín.

Pomôcky na rozmnožovanie rastlín. Rozmnožovanie rastlín výsevom semien. Rozmnožovanie rastlín odrezkami, cibulami. Rozmnožovanie korenín semenami.

5. Pestovateľské náradie a pomôcky.

Poznať pestovateľské náradie a pomôcky, ich využitie. Odkladanie náradia a pomôcok na miesto. Údržba náradia a pomôcok.

6. Zeleninárstvo.

Význam pestovania zeleniny a rozdelenie zeleniny. Poznať cibuľovú, koreňovú, hlúbovú, plodovú zeleninu a strukoviny. Siatie a sadenie zeleniny. Pestovanie zeleniny na záhone a v skleníku. Ochrana a ošetrovanie zeleniny v priebehu vegetácie. Špecifiká pestovania jednotlivých druhov zeleniny. Zber a skladovanie zeleniny.

7. Práce na záhone a v skleníku.

Jednoduché práce na záhone a v skleníku. Zelenina pestovaná na záhone a v skleníku. Zber zeleniny zo záhonu a zo skleníku.

8. Ošetrovanie rastlín.

Ošetrovanie rastlín v období vegetácie. Okopávanie, pletie, polievanie. Hnojenie, postrekovanie. Dodržiavanie zásad bezpečnosti práce s hnojivami, postrekmi. Ochranné pomôcky, prvá pomoc.

9. Ovocinárstvo a sadovníctvo.

Význam a pestovanie ovocných stromov. Poznať ovocné stromy. Pestovanie ovocných stromov v sadoch. Zber a skladovanie ovocia.

10. Okrasné dreviny.

Význam a využitie okrasných drevín. Listnaté a ihličnaté dreviny. Rozdiel medzi listnatými a ihličnatými drevinami.

11. Exkurzie.

Návšteva ovocinárskeho sadu, botanickej záhrady, výstavy Flóra.

Pomocné práce v kuchyni

Charakteristika predmetu

Učivo predmetu pomocné práce v kuchyni je určené pre dievčatá aj pre chlapcov, vychádza z výchovy k zdravej životospráve, zdravému stravovaniu. Oboznámi žiakov so zásadami organizácie pracovných postupov v kuchyni. Žiaci pracujú s konkrétnymi pracovnými pomôckami. Učia sa obsluhovať pracovné nástroje a mechanické stroje, bezpečnosť pri práci s nimi a dodržiavanie hygieny. Získané poznatky a zručnosti žiaci uplatnia v rodine alebo v chránenom bývaní.

Ciele predmetu

Cieľom voliteľného predmetu pomocné práce v kuchyni je získať zodpovednosť za zdravý spôsob života, vytvoriť si správny vzťah k stravovaniu. Nadobudnúť základné vedomosti a zručnosti v oblasti stravovania, bezpečnosti s pracovnými pomôckami a nástrojmi. Dosiahnuť samostatnosť pri sebaobslužných prácach v príprave jednoduchých pokrmov teplej a studenej kuchyne. Naučiť sa udržiavať poriadok v kuchyni.

Obsah vzdelávania

Učebný obsah predmetu v 1. – 3. ročníku je spracovaný rámcovo do tematických celkov. Obsahovo nadväzuje na obsah predmetu príprava jedál a výživa. Poskytuje žiakovi základné poznatky v oblasti stravovania. Pomáha získať praktické zručnosti v príprave jednoduchých jedál teplej a studenej kuchyne. Počty hodín a obsah predmetu je určený rámcovo, jednotlivé tematické celky sa prispôsobujú podľa podmienok školy a schopností žiakov.

Obsah tematických celkov

1. Organizácia a bezpečnosť práce v kuchyni.

Základy organizácie a bezpečnosti práce v kuchyni. Hygienické pravidlá v kuchyni. Osobná hygiena, hygiena práce, ochranné oblečenie. Správne rozmiestnenie pracovných nástrojov. Správne uskladňovanie potravín. Plánované nákupy: každodenné, týždenné, mesačné.

2. Poriadok a čistota v kuchyni.

Význam poriadku a čistoty v kuchyni. Používanie čistiacich a dezinfekčných prípravkov. Odpadky v kuchyni, triedenie odpadkov.

3. Elektrospotrebiče v kuchyni.

Rozloženie elektrospotrebičov v kuchyni. Obsluha elektrospotrebičov. Bezpečnosť a údržba elektrospotrebičov.

4. Pracovné pomôcky a nástroje v kuchyni.

Uloženie pracovných pomôcok a nástrojov v kuchyni na správne miesto. Využitie pracovných pomôcok a nástrojov, správna manipulácia. Údržba pracovných pomôcok a nástrojov. Obsluha pracovných nástrojov.

5. Praktické zručnosti a jednoduché práce v kuchyni.

Umývanie, utieranie, ukladanie riadu, príborov, pracovného náradia. Čistenie, uskladňovanie zemiakov, zeleniny, ovocia.

6. Jednoduché jedlá teplej a studenej kuchyni.

Príprava čaju, kávy, kakaa. Krájanie a natieranie chleba, pečiva, vianočky. Príprava polievok. Príprava jednoduchého občerstvenia.

7. Kuchynský servis.

Kuchynský servis základný, na rôzne príležitosti. Poznávanie, správne pomenovanie. Použitie kuchynského servisu. Ukladanie základného kuchynského servisu. Pravidlá pri použití kuchynského servisu. Starostlivosť o kuchynský servis.

8. Stolovanie.

Stolový inventár. Stolovanie každodenné, príležitostné, slávnostné. Prestieranie.

Remeselné práce

Charakteristika predmetu

Učivo predmetu remeselné práce má poskytnúť žiakom základné vedomosti a zručnosti z oblasti ľudových remesiel - výšivkárstvo, paličkovanie, práca so šúpolím, drotárstvo a práca s drobným materiálom.

Ciele

Prehliabť u žiakov pozitívny vzťah k ľudovým remeslám. Získať základné manuálne zručnosti, v jednotlivých remeslách, ktoré žiaci môžu využiť vo vlastnej rodine alebo v chránenom pracovisku. Poznať základné možnosti využitia jednotlivých výrobkov.

Obsah

Učebný obsah jednotlivých častí predmetu remeselné práce v 1. – 3. ročníku je spracovaný rámcovo do tematických celkov. Obsah je zameraný na získanie základných manuálnych zručností v jednotlivých ľudových remeslách. Rozsah tematických celkov, ich poradie, prípadne zaradenie iných prác a časové rozvrhnutie učiva volí učiteľ podľa možností a schopností žiakov.

Obsah tematických celkov

Výšivkárstvo

1. Úvod do predmetu. Organizácia a bezpečnosť pri práci.

Trádia výšivkárstva u nás a rozdielnosti v jednotlivých regiónoch. Obsah predmetu a jeho význam. Organizačné a bezpečnostné predpisy pri práci.

2. Materiály a pomôcky.

Poznať základné používané materiály a pomôcky na vyšívanie. Príprava materiálu na vyšívanie. Výber a farebná kombinácia materiálov. Výber tkaniny, výber priadze, výber vzorov. Zhotovenie vzorkovníka. Využitie výšivky v estetike bývania.

3. Vyšívacie techniky.

Základné vyšívacie techniky: krížiková, hladkovacia, výrezová, hrachovinka, richelie. Stehy: stonkový, retiazkový, slučkový, vrkôčikový, plný steh, plochý steh, gobelínový, hladkovanie spojené s ažúrkou. Zhotovenie rohov pomocou zrkadielka.

4. Zhotovenie výšivky.

Jednoduché výšivky. Zakresľovanie vzorov na papier. Vyšívanie podľa nakresleného vzoru. Zhotovenie jednoduchej výšivky podľa vzorkovníka. Zhotovenie náročnejšej výšivky podľa vzorkovníka. Vystrihovanie nití, kombinácia stehov. Zhotovenie výrobku s aplikáciou výšivky.

5. Úprava a údržba výšiviek.

Vymeranie výšivky, vyhotovenie rohov, zakončenie okrajov. Údržba výšiviek: pranie a žehlenie výšiviek. Škrobenie výšiviek.

6. Zhotovenie výrobkov.

Zhotovovanie nástenných obrázkov zvolenou technikou. Zhotovenie vianočných a veľkonočných darčiekov. Skrášlenie utierok, obrusov a vankúšov jednoduchou výšivkou. Využitie zbytkov materiálu. Prezentácia prác na výstavách.

7. Exkurzia.

Návšteva textilnej galantérie. Návšteva výstavy gobelínov, účasť na súťažiach a pod.

Paličkovanie

1. Úvod do predmetu, organizácia a bezpečnosť pri práci.

Obsah predmetu. Význam vyučovania paličkovania. Zásady bezpečnosti pri práci.

Pracovné potreby: valec, (postup jeho zhotovenia), podstavec na valec, paličky. Výber priadze, ostatné pomôcky. Prípravné práce: navíjanie priadze, tkáčsky uzol.

2. Čipkárstvo na Slovensku

Vývin čipkárstva na Slovensku. Stručná história paličkovanej čipky. O slovenskej ľudovej paličkovanej čipke. Tradícia paličkovania u nás a rozdielnosti v jednotlivých regiónoch.

3. Základy paličkovania.

Techniky paličkovania: pletenec, pikotka, plátenková väzba, plátenková väzba s dierkami, plátenko s dierkami situované do oblúka, prekladané plátenko, spájanie pásikov.

Základné väzby: štvorčeková sieť, križená sieť. Základné väzby: polpárová väzba, pichaná väzba, pichaná väzba s pletencom.

4. Náročnejšie techniky paličkovania.

Techniky paličkovania: vypracovanie rohu do pravého uhla, tylová väzba, hrachovinka, pásiková čipka s efektom, vypletanie štvorčeka, lístočka, štvorček a lístok v sieti, tvarovaná pásiková čipka, kvietky v sieti, dierky, oká v plátenkovej väzbe, pavúčky v sieti, pavúčky v plátenkovej väzbe.

5. Vzorkovník techník paličkovania.

Vytvoriť vzorkovník so základnými technikami paličkovania.

Zhotoviť jednoduchý obrázok plátenkovou väzbou.

6. Zhotovenie výrobku:

Vytvorenie čipky: okrajová čipka s plátenkovým oblúkom, okrajová čipka s vejárikom, okrajová čipka so štvorčekom. Paličkovanie okolkov použitím naučených techník. Návrhy vlastných výrobkov: paličkovanie čipky, paličkovanie obrázku plátenkovou väzbou. Výroba dečiek: dečka s čipkou na okraji, celopaličkovaná čipka. Paličkovanie vianočných a veľkonočných ozdôb.

7. Úprava a údržba zhotovených prác. Použitie paličkovanej čipky.

Pranie, škrobenie a žehlenie zhotovených prác. Použitie paličkovanej čipky na golier, na šperk. Nástenná dekorácia z pásikovanej čipky – kytica, kvet, znamenia.

Práca so šúpolím

1. Úvod do predmetu. Organizácia a bezpečnosť pri práci.

Tradičné umelecké remeslá: výroba tradičných figúrok z kukuričného šúpolia, výroba ozdobných predmetov zo slamy. Obsah predmetu a jeho význam. Výber a farebná kombinácia materiálu zo šúpolia. Organizačné a bezpečnostné predpisy pri práci.

2. Materiály a pomôcky.

Príprava šúpolia k spracovaniu. Zber šúpolia, sušenie šúpolia. Triedenie šúpolia podľa vzhľadu a veľkosti. Použitie šúpolia – jemné, drsné, úzke a široké šúpolie.

3. Základné techniky spracovania šúpolia.

Pranie, farbenie, bielenie šúpolia. Stáčanie kukuričných listov – tenkostáčané a hrubostáčané šúpolie. Šúpolie ako pletiarsky materiál – používanie väzieb na princípe tkania. Pletenie pomocou foriem rôznych tvarov.

4. Výrobky a doplnky zo šúpolia.

Výroba záložiek zo šúpolia, rohože, predložky. Výroba figúriek, bábik zo šúpolia. Pletenie vrkočov. Zošívanie košíkov, klobúkov a iných doplnkov. Zväzovanie mašličiek.

5. Zhotovenie výrobkov.

Výroba vtáčikov a sliepočiek zo šúpolia. Výroba anjelikov zo šúpolia. Výroba bábik, šúpolienok zo šúpolia. Výroba „chlapca“ zo šúpolia. Výber vhodného materiálu. Triedenie šúpolia. Konečná úprava výrobku.

6. Úprava a dokončenie výrobku.

Výber vhodných doplnkov na dokončenie výrobku. Vlázky, oblečenie z látky. Prezentácia výrobkov na výstavách.

4. Exkurzia.

Návšteva predajne ULUV. Darčkové a suvenírové predmety v ULUV-e.

Drotárstvo

1. Úvod do predmetu. Organizácia a bezpečnosť pri práci.

Obsah predmetu a jeho význam. Ľudové remeslá a tradície, história drotárstva. Vývin drotárstva na Slovensku. Využitie drotárstva na opravy. Tradícia drotárstva v jednotlivých regiónoch. Zásady bezpečnosti a hygieny pri práci. Prevencia úrazov, ošetrenia drobných poranení. Poriadok na pracovisku. Vypestovanie návyku na poriadok na pracovnom stole. Uloženie náradia, materiálu.

2. Materiál, náradie a pomôcky.

Poznať základné používané materiály: drôt, plech. Druhy drôtu - oceľový tvrdý na výstuže a obvodové rámy, pružný oceľový, pozinkovaný, viazací a iné druhy drôtov. Typy klieští, kladív. Oceľová podložka, vretená, navíjačky. Brúsne a leštiace prostriedky. Ich poznávanie a využitie pri jednotlivých technikách. Použitie drôtov, ich rozoznávanie a výber vhodných druhov na jednotlivé techniky a výrobky. Čistenie drôtov.

3. Základné techniky.

Technika ohýbania drôtu, stláčania drôtu, špirálky, splošťovanie špirál. Technika viazania - stehy drotársky, slučkový, spojovací. Technika opletania – väčšie predmety, vázy, kvetináče. Technika vypletania – práca s vretenom a navíjačkou, vypletanie. Technika koráľkovania.

4. Zhotovenie výrobkov.

Zhotovovanie drobných dekoračných predmetov. Zhotovenie jednoduchého výrobku – vešiak so slučkovým výpletom. Zhotovenie náročnejších výrobkov. Koráľkovanie – tvorba drobných dekoračných predmetov spojením drôtu a koráľok.

5. Úprava a ošetrovanie výrobkov.

Konzervovanie výrobkov olejom. Vytváranie patiny. Konzervovanie výrobkov nátermi.

6. Exkurzia.

Návšteva predajne ULUV. Drotárske výrobky ako šperk. Prezentácia výrobkov na výstavách.

Práca s drobným materiálom

1. Úvod do predmetu. Organizácia a bezpečnosť pri práci.

Obsah a význam predmetu. Využitie rôzneho materiálu na zhotovenie rôznych výrobkov. Využitie výrobkov v domácnosti. Organizačné a bezpečnostné predpisy pri práci. Zásady bezpečnosti a hygieny pri práci. Protipožiarne opatrenia.

2. Materiál a pomôcky.

Poznať základné prírodné materiály (staré noviny, papiere, kartóny, vlny, seno, mach, konáriky..). Ich poznávanie a využitie pri zhotovení výrobkov. Zber, preprava, úprava, skladovanie – rastliny, plody, kamene, textílie... Materiál prírodný a umelý, rozdelenie vlastností.

3. Základné techniky.

Triedenie, sušenie, farbenie, natieranie, lakovanie, čistenie, rezanie, strihanie. Aranžovanie: jesenné, vianočné, jarné, veľkonočné. Kvetinové obrázky, kytice. Valentínky. Batikovanie, pletenie z prútia, slamené korpusy na vence.

4. Zhotovenie dekoratívnych výrobkov.

Vytvoriť dekoratívne výrobky: kytičky zo suchých kvetov, smútočné a adventné vence, svietniky, jarná dekorácia. Maľovanie na kameň. Slamený a machový veniec. Vianočná kytica a adventný veniec. Textilná batika. Jarné aranžovanie. Veľkonočné aranžovanie - maľované kraslice, korbáč z prútia.

5. Exkurzia.

Návšteva predajne ULUV. Návšteva výstav v meste. Výstavka prác žiakov.

Textilné doplnky

1. Úvod do predmetu. Organizácia a bezpečnosť pri práci.

Obsah a význam predmetu. Využitie rôzneho materiálu na zhotovenie textilných doplnkov. Využitie textilných a dekoratívnych doplnkov. Ukážky ľudového umenia, prameňa inšpirácie a námetov. Organizačné a bezpečnostné predpisy pri práci. Zásady bezpečnosti a hygieny pri práci. Prevencia úrazov, ošetrovanie drobných poranení.

2. Materiál a pomôcky.

Textilný materiál a jeho vlastnosti. Poznať textilný materiál a jeho využitie pri zhotovení výrobkov. Poznať pomôcky na zhotovenie dekoratívnych doplnkov. Výber vhodného materiálu a pomôcok. Výber farebných kombinácií. Výber podkladového materiálu a foriem.

3. Techniky pri výrobe textilných doplnkov.

Tenerife - slniečková čipka a šitá čipka. História týchto techník. Vyšívanie, pretkávanie, viazanie. Nácvik jednotlivých stehov, spájanie siete. Obtáčanie, obnitkovanie. Tvorba osnovy. Vytváranie vzorov do osnovy.

Technika tkania na ráme - vyhotovenie osnovy na ráme. Plátenková väzba, slučková väzba, spájanie farebných útkov. Kombinácia viacerých techník.

Technika batikovania - techniky vyvážovania, vrstvovania. Batika voskom. Farbenie a stabilizovanie farieb na textile.

4. Zhotovenie jednoduchých výrobkov.

Uplatnenie tenerife a šitej čipky v domácnosti a v rôznych interiéroch. Dôraz na presnú prácu, farebné zladenie, dokončovacie práce. Batikové šatky, obrázky na stenu..

5. Konečná úprava výrobkov.

Ukončovacie techniky. Aplikácia zhotovených výrobkov, ich kombinácia s inými technikami. Zhotovenie textilných doplnkov. Ukážky zhotovených prác.

Pomocné práce v záhradníctve a aranžovaní

Charakteristika predmetu

Učivo voliteľného predmetu pomocné práce v záhradníctve a aranžovaní vychádza z obsahu predmetu vytvárať a skrášľovať najbližšie okolie, domov, bývanie. Uvedomiť si krásu okolo seba. Prehĺbiť vzťah k práci, prírode. Oboznámiť žiakov s pestovaním rastlín a prácou v záhrade a oboznámiť žiakov s aranžérskymi prácami.

Ciele predmetu

Cieľom voliteľného predmetu je naučiť žiakov jednoduché práce pri pestovaní izbových a vonkajších rastlín, ktoré sa najčastejšie vyskytujú v našich domácnostiach. Poznať izbové rastliny a bylinky v záhrade. Nacvičiť jednoduché aranžérske techniky z rôznych materiálov.

Obsah vzdelávania

Učebný obsah predmetu v 1. – 3. ročníku je spracovaný rámcovo do tematických celkov. Obsah je zameraný na oboznámenie žiakov s pestovaním rastlín v domácnosti a v záhrade. Získanie manuálnych zručností pri záhradníckych prácach. Využitie záhradníckeho náradia. Zhotovenie príležitostných aranžérskych prác k rôznym príležitostiam. Počty hodín a obsah predmetu je určený rámcovo, jednotlivé tematické celky sa prispôsobujú podľa podmienok školy a schopností žiakov.

Obsah tematických celkov

1. Úvod do predmetu. Bezpečnosť pri práci.

Obsah predmetu a jeho význam. Základné záhradnícke pomôcky a náradie. Práca s náradím a pomôckami, odkladanie náradia a pomôcok, ich ošetrovanie a údržba. Bezpečnostné predpisy pri práci. Ochrana zdravia, ochranné pomôcky.

2. Vegetačné požiadavky izbových rastlín a rastlín pestovaných vonku.

Rozhodujúce činitele pri pestovaní rastlín. Naučiť vegetačné požiadavky rastlín. Pôda, substráty, svetlo, vzduch. Voda – spôsoby zálievky. Výživa rastlín.

3. Pestovanie a rozmnožovanie rastlín.

Rozmnožovanie letničiek a korenín semenami. Čistenie, uskladňovanie semien. Poznávanie semien. Výsev semien, rozsádzanie rastlín. Presádzanie izbových rastlín, miešanie zemín. Výsadba cibúľ. Príprava pôdy, záhonu. Rýchlenie tulipánov v črepníku.

4. Izbové rastliny.

Najznámejšie izbové rastliny. Materiál na rozmnožovanie, množiareň. Rozmnožovanie a sadenie izbových rastlín. Starostlivosť o izbové rastliny. Zálievka, presádzanie, kyprenie. Odstraňovanie odumretých častí rastlín. Výživa rastlín, hnojenie.

5. Prípravné práce v aranžovaní.

Aranžérsky materiál. Jesenné zberové práce – sušenie kvetov, listov, tráv, zber šišíek. Dušičková väzba – venček z umelých kvetov. Adventný veniec – práca s prírodným materiálom, vianočný svietnik. Jarné aranžovanie.

6. Exkurzia.

Návšteva predajne so semenami, kvetinárstva, botanickej záhrady, parku, cintorína.
Návšteva záhradníckeho podniku, výstavy kvetín.

Tkanie na tkáčskom stave

Charakteristika predmetu

Učivo voliteľného predmetu tkanie na tkáčskom stave má poskytnúť žiakom základné vedomosti a zručnosti z oblasti ľudových remesiel. Úlohou je prehĺbiť u žiakov kladný vzťah k práci a k ľudovej tvorbe. Nadobudnuté zručnosti majú žiaci využiť v domácnosti pre potreby vlastnej rodiny alebo pre prácu v chránenej dielni.

Ciele predmetu

Cieľom voliteľného predmetu tkanie na tkáčskom stave je prehĺbiť u žiakov pozitívny vzťah k ľudovým remeslám. Získať základné poznatky a manuálne zručnosti v jednotlivých technikách tkania, rozpoznávať textilné materiály na tkanie, využívať odpadový textilný materiál. Naučiť žiakov základné zásady, ktoré treba dodržiavať pri tkaní na tkáčskom stave. Poznať možnosti využitia jednotlivých zhotovených výrobkov.

Obsah vzdelávania

Učebný obsah voliteľného predmetu tkanie na tkáčskom stave v 1. – 3. ročníku je spracovaný rámcovo do tematických celkov. Obsah je zameraný na získanie základných poznatkov a manuálnych zručností v technike tkania. Rozsah tematických celkov, ich poradie a časové rozvrhnutie učiva volí učiteľ podľa možností a schopností žiakov.

Obsah tematických celkov

1. Úvod do predmetu. Organizácia a bezpečnosť pri práci.

Obsah predmetu a jeho význam. O histórii tkáčskeho remesla na Slovensku. Význam vyučovania tkania na tkáčskom stave. Zásady bezpečnosti pri práci. Pracovné nástroje a pomôcky potrebné pri tkaní na tkáčskom stave. Základné zásady pri tkaní na tkáčskom stave.

2. Materiál a pomôcky.

Poznať základné textilné materiály a pomôcky na tkanie. Využívať odpadový textilný materiál na tkanie. Príprava materiálu na tkanie.

3. Zloženie a údržba tkáčskeho stavu.

Zloženie tkáčskeho stavu a jeho ovládanie. Základné časti tkáčskeho stavu - krosien: valec s osnovou, nitelnice, brdo, spodný návoj, vážky, podnože, člnok s cievkou. Základná údržba tkáčskeho stavu.

4. Techniky tkania.

Technika základných väzieb. Tkanie na malom tkacom rámmiku. Tkanie textilu s priadzou - pamuk. Použitie člnku s cievkou, navíjanie priadze, práca s člnkom. Vytáčanie hotových výrobkov. Dokončovacie práce, viazanie strapcov.

5. Tkanie na tkáčskom stave.

Príprava materiálu na tkanie. Výber techniky tkania. Výber vzoru na tkanie. Tkanie na tkáčskom stave.

6. Zhotovenie výrobkov.

Tkanie na základe návrhu. Jednofarebné a dvojfarebné pásy. Zhotovenie jednoduchých koberčekov. Začist'ovacie práce. Rozpočítavanie a delenie osnovy. Tkanie jednoduchého prestierania. Zhotovenie výrobku podľa vzoru. Zhotovenie koberčeku. Výstavka výrobkov. Tvorba samostatných návrhov. Voľné farebné kompozície na tkáčskom stave.

7. Exkurzia.

Návšteva textilnej galantérie. Návšteva tkáčskej dielne. Návšteva predajne s výrobkami ľudových remesiel.

Pomocné práce v administratíve

Charakteristika predmetu

Vyučovaci predmet Pomocné práce v administratíve je zameraný na osvojenie si základných vedomostí a praktických zručností z oblasti administratívnych prác. Žiaci sa majú naučiť organizovať si prácu, dodržiavať hygienické a bezpečnostné predpisy, udržiavať poriadok na pracovisku.

Ciele predmetu

Cieľom predmetu je naučiť žiakov pracovať s písomnosťami, s kancelárskou technikou (zošívacia, dierkovačka, kopírka, laminátor ...), s počítačom (MS Word, Excel, internet, e-mail) a tiež základom profesionálnej komunikácie. Nadobudnuté zručnosti môžu žiaci využívať na pracovisku (napr. vrátnica, sekretariát) či vo vlastnej domácnosti.

Obsah vzdelávania

Učebný obsah voliteľného predmetu pomocné práce v administratíve v 1. – 3. ročníku je spracovaný rámcovo do tematických celkov. Obsah je zameraný na získanie základných poznatkov a zručností pri práci s počítačom a kancelárskou technikou. Rozsah tematických celkov, ich poradie a časové rozvrhnutie učiva volí učiteľ podľa možností a schopností žiakov.

Obsah tematických celkov

1. Úvod do predmetu. Organizácia a bezpečnosť pri práci.

Dodržiavanie poriadku, čistoty na pracovisku, pri práci, ukladanie, čistenie nástrojov, prístrojov a jednoduchých zariadení. Dodržiavanie hygieny a bezpečnostných predpisov. Organizácia práce. Povinnosti a práva zamestnanca.

2. Základy práce s počítačom.

Zvládnutie rutinných činností (zapnutie, vypnutie PC, ovládanie prác s klávesnicou a myšou...). Získanie schopnosti orientácie v PC. Všeobecné zásady intuitívneho ovládania PC. Základy kancelárskeho balíka MS OFFICE, MS WORD (písanie textov na diktát i samostatne so samostatnou kontrolou a opravou gramatických chýb, odpisovanie textov, dopĺňanie textov, úpravy textov, indikácia a odstraňovanie gramatických chýb, tvorba vizitiek, vloženie tabuľky, práca s tabuľkou, dopĺňanie údajov do tabuľky, tvorba jednoduchej pozvánky, plagátika na rôzne akcie s obrázkom, tvorba jednoduchého propagačného materiálu pre dané zariadenie.. a i.), použitie tlačiarne. Základy práce s internetom, e-mail, evidencia e-mailovej pošty. Vyhľadávanie informácií na internete, schopnosť internetovej komunikácie, využitie internetu v bežných životných situáciách, napr. pre nakupovanie v internetovom obchode, na informovanie sa o dianí v spoločnosti, zmenách v právnom poriadku, v sociálnej oblasti a podobne.

3. Základy profesionálnej komunikácie.

Telefonický hovor so zákazníkom, klientom, jasné odovzdávanie informácií. Evidovanie telefonických hovorov. Rozvoj rečových schopností a vyjadrovania sa pomocou cvičení – čítanie (noviny, časopisy), rozhovory na spoločenské témy a podobne. Krasopis a gramatické cvičenia (zlepšiť si úhl'adnosť písma a pravopis, t.j. kultúru písaného prejavu).

Základné práce s písomnosťami (doplniť meno do materiálov, do zoznamu, evidovať návštevy, prevziať a zapísať poštu, pripraviť listy do obálok na odoslanie...). Situačné scénky: telefonické hovory na rôznych úrovniach, na rôzne témy, požadujúce rôzne informácie, príjem pošty, privítanie návštevy, ponuka propagačných materiálov daného zariadenia a podobne. Tréning čítania, krasopisu a pravopisu. Vedenie základných písomností. Upravenosť pracovníka v administratíve (oblečenie, úprava zovňajšku, zásady slušného správania sa), rozvoj osobných charakterových vlastností ako: trpezlivosť, pokojný prístup ku klientovi, zákazníkovi, ústretovosť, dochvilnosť, schopnosť uznať si chybu, ospravedlniť sa...

4. Základy práce s kancelárskou technikou.

Triedenie písomností (podľa druhu, súrnosti pre vybavenie a pod.). Využitie spiniek, zošívачky, dierovacieho zariadenia a iných kancelárskych pomôcok. Kopírovanie v mierke 1 : 1, v zmenšenej, zväčšenej mierke, obojstranné kopírovanie. Zalievanie stránok do fólie. Hrebeňová väzba.

Rámcový obsah vzdelávania voliteľných predmetov pre 1. - 3. ročník praktickej školy

Autori:

RNDr. Mária Šimková

RNDr. Mária Tatranská